

‘Deze vijf Brabantse wethouders moeten terug naar de schoolbanken’

Vandaag is er een extra vergadering van Provinciale Staten over de mogelijke intrekking van natuurvergunningen van vijf veehouderijen bij kwetsbare Natura 2000-gebieden in onze provincie. Bestuursrechtjurist Valentijn Wösten, gespecialiseerd in stikstofrechtzaken, vindt dat de vijf Brabantse wethouders een grote fout maken.

Valentijn Wösten
14 augustus 2026, 07:14
[11 reacties](#)

Is een vergunning werkelijk een overeenkomst tussen de overheid en een ondernemer, zoals de Oirschotse wethouder Joep van de Ven onlangs heeft gezegd in deze krant? Hij zegt dit namens vijf Brabantse wethouders in reactie op het bericht van het provinciebestuur in Den Bosch dat natuurvergunningen van pluimveehouders zullen worden ingetrokken. Deze vijf wethouders moeten duidelijk direct terug naar de schoolbanken voor een cursus openbaar bestuur.

Op 17 juli maakte het Brabantse provinciebestuur bekend de natuurvergunning van enkele veehouders te willen intrekken omdat de aanpak van de stikstofschade anders muurvast blijft zitten. Dit volgt op een uitspraak van de rechtbank Oost-Brabant die het provinciebestuur op de vingers tikte nadat verzoeken om intrekking van de vergunningen waren geweigerd.

De vijf Brabantse wethouders verzetten zich tegen de intrekking en stellen daarbij dat een vergunning een overeenkomst is, een contract met de ondernemers. Is het deze wethouders in de bol geslagen?

De verhouding tussen bedrijven en overheid is niet gelijkwaardig. De overheid staat voor recht en het publieke belang, terwijl bedrijven particuliere belangen vertegenwoordigen. De overheid stelt wetten op en hoort die wetten te handhaven. Wetten die ook gelden voor bedrijven.

In de afgelopen jaren is pijnlijk zichtbaar geworden dat Nederlandse overheden hun publieke verantwoordelijkheid ernstig hebben verzaakt door bedrijven veel te veel ruimte te laten. Met als gevolg gezondheidsbedreigende overtredingen door Tata Steel en PFAS-lozende bedrijven, aardbevingen door gaswinning, Schiphol en duizenden illegaal uitgebreide veebedrijven met ernstige natuurschade. De lijst is lang en de schade groot.

Onderscheid

Deze problemen zijn het gevolg van politici die de overheid op gelijk niveau plaatsen met bedrijven en wellicht de overheid zelf ook zien als bedrijf. Daarmee wordt het onderscheid tussen publieke en particuliere belangen onduidelijk gemaakt, zo niet opgeheven.

Volksgezondheid, natuur en openbare orde zijn klassieke publieke belangen, terwijl een pluimveebedrijf, dat bovendien vaak voor het buitenland produceert, een overduidelijk particulier bedrijfsbelang vertegenwoordigt.

Een vergunning is altijd een tijdelijke en voorwaardelijke toestemming van het openbaar bestuur voor een activiteit, bijvoorbeeld veehouderij. Die vergunning kan enkel blijven bestaan zolang het publieke belang niet wordt geschaad. Als dan nota bene een wethouder een vergunning een overeenkomst met een bedrijf noemt, wordt een gevaarlijke boodschap afgegeven. Het onderscheid tussen publiek en particulier belang vervaagt en de overheid wordt te klein en het bedrijf te groot gemaakt.

Mijn advies aan de gemeenteraden van de betrokken gemeenten Oirschot, Oisterwijk, Deurne, Asten en Someren: stuur deze wethouders onmiddellijk naar een cursus openbaar bestuur.

Natuurlijk mag een vergunning enkel worden ingetrokken als dat ook zorgvuldig gebeurt. Er moeten goede redenen worden genoemd en de belangen helder afgewogen. Maak duidelijk onder welke concrete omstandigheden intrekking noodzakelijk is voor het publieke natuurbelang en waarom het particuliere bedrijfsbelang daar in dat geval voor moet wijken.

Staltechnieken

Laat ook duidelijk zien dat er onvoldoende alternatieven bestaan voor het intrekken van vergunningen voor intensieve veebedrijven, ook omdat van staltechnieken geen hoge verwachtingen meer mogen bestaan. Immers, die staltechnieken worden al lang toegepast, en de effectiviteit blijkt ook nog flink tegen te vallen.

Deze discussie over het intrekken van veehouderijrechten ligt nu eindelijk op tafel. Deze discussie moet dringend worden gevoerd omdat het vrijwillig uitkopen van veehouderijen onbetaalbaar is. Advies aan de provincie: benut ook het natuurlijke bedrijfsverloop. Bekijk intrekking van vergunningen in geval van bedrijfsstaking, zoals pensioen of faillissement. De oplossing van de stikstofkwestie zal uit een reeks maatregelen moeten bestaan, waarbij goed onderbouwd intrekkingsbeleid niet kan ontbreken.

Boerenprotest

Om het verhaal rond te maken: boerenprotest is een openbare-ordekwestie die bestuurlijk losstaat van de stikstofkwestie. Noodzakelijke besluiten kunnen nooit worden afgezwakt onder druk van protest. Dan zijn de boeren de baas in plaats van de overheid en duwt het particuliere belang het publieke belang opzij. Als een boerenprotest uit de hand loopt, is dat een openbare-ordekwestie, kortom een publiek belang. Nuttig cursusmateriaal voor de vijf Brabantse wethouders.

Valentijn Wösten is bestuursrechtjurist en strateeg achter baanbrekende stikstofrechtzaken in opdracht van natuurorganisaties.